

УДК 658.8:004.77

JEL M30

DOI 10.32782/2786-765X/2025-10-12

Ніколаєв Д.О.

аспірант,

Державний торговельно-економічний університет

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-3911-5270>

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Особливості діяльності та тенденції розвитку підприємств роздрібною торгівлі демонструють значні зміни в умовах цифровізації, складної економічної та військової ситуації в Україні. Лідери ринку та інші підприємства роздрібною торгівлі адаптуються до сучасних умов ведення бізнесу. Ринок роздрібною торгівлі в Україні поступово відновлюється. Дослідження проведено із застосуванням методів: аналізу даних, синтезу та логічного узагальнення результатів, системно-структурного та статистичного аналізу, а також графічних методів. Основними джерелами інформації є наукові праці, результати маркетингових досліджень, експертні блоги у галузі роздрібною торгівлі та офіційна статистична інформація з інтернет-ресурсів. Розглянуто стан ринків роздрібною торгівлі в Україні та світі. Досліджено вплив війни та визначено основні фактори, які в подальшому впливатимуть на розвиток роздрібною торгівлі в Україні.

Ключові слова: роздрібна торгівля, ритейл, аналіз ринку, внутрішня торгівля, цифрові технології, цифрове середовище, електронна комерція.

Постановка проблеми. Сфера роздрібною торгівлі, як один із ключових компонентів вітчизняної економіки, перебуває в постійному розвитку та адаптації до сучасних умов.

Зміни в маркетинговому середовищі України, спричинених повномасштабною військовою агресією, економічною нестабільністю та глобальними тенденціями цифрової трансформації, мають значний вплив на поведінку споживача, ланцюги постачання, обсяги товарообороту з офлайн та онлайн каналів. Підприємства роздрібною торгівлі адаптують підходи до ведення бізнес-діяльності для забезпечення виживання, відновлення та росту доходів.

Регулярна оцінка стану ринку роздрібною торгівлі в Україні є актуальною для моніторингу поточних факторів впливу та виявленню нових тенденцій, що прискорюють процеси відновлення та розвитку підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

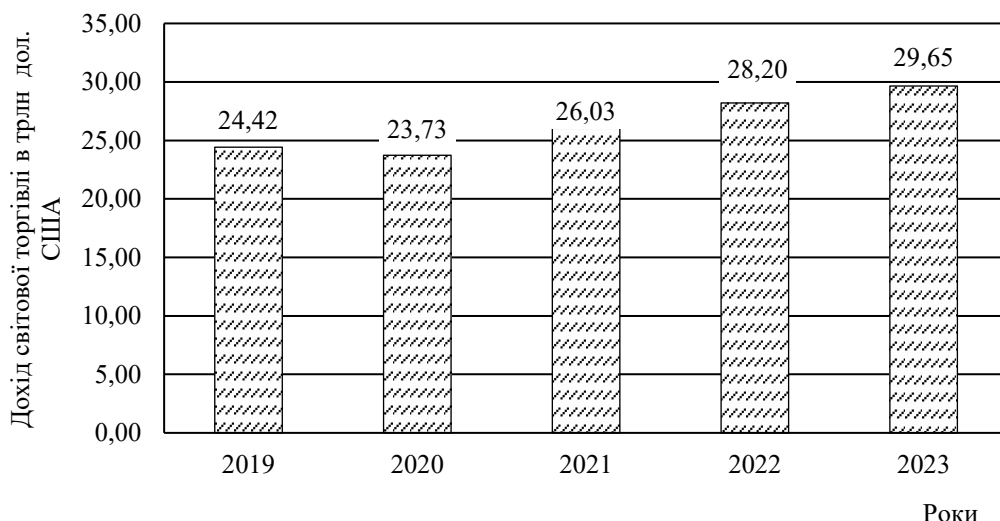
Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить про активні дослідження у напрямі роздрібною торгівлі за допомогою онлайн та офлайн каналів. Зокрема, К. Симоненко [26] розглядав вплив війни на онлайн-продажі підприємств роздрібною торгівлі в першу місяці вторгнення. С. Гирич [18] висвітлює проблеми підприємств торгівлі під час воєнного стану, де наголосив, що підприємствам необхідно швидко адаптуватися до сучасних умов ринку та впроваджувати нові стратегії ведення бізнесу. А. Слободяник, В. Білих, В. Лисий [25] досліджували стан ринку інтернет ринку

роздрібною торгівлі. Г. Козицька [21] розглядала електронну роздрібну торгівлю в контексті міжнародних ринків та виділила перелік основних напрямків розвитку для підприємств-ритейлерів в умовах діджиталізації економіки. У свою чергу, Т. Янковець [27] досліджувала мобільні технології цифрового маркетингу в електронній торгівлі, де було виявлено тенденції розвитку підприємств роздрібною торгівлі та ринку електронної комерції в цілому та технологічні тренди. Зарубіжні вчені Z. Li, W. Gu, Q. Meng [15] проаналізували вплив Covid-19 на світову роздрібну торгівлю та запропонували підходи до усунення негативних наслідків та їх запобіганню у майбутньому. В сучасних умовах особливої актуальності набуває необхідність проведення нових досліджень стану ринку роздрібною торгівлі в онлайн, офлайн середовищах, оцінка впливу війни та інших пов'язаних факторів.

Формулювання завдання дослідження (мета статті). Метою статті є оцінка сучасного стану ринку роздрібною торгівлі та визначення впливу цифрових інструментів на його відновлення та подальший розвиток.

Виклад основного матеріалу дослідження. Роздрібна торгівля відіграє важливу роль в економіках світу та України. За останні роки середній темп зросту доходу світової роздрібною торгівлі склав 4,3%. Найвищий показник доходу роздрібною торгівлі в 29,65 трлн дол. США був досягнутий у 2023 році (Рис. 1).

В 2020 році було падіння фінансових результатів у зв'язку з глобальною епідемією

Рис. 1. Динаміка світового товарообороту

Джерело: систематизовано автором на основі [9]

Covid19. Однак, у 2021 році спостерігаємо не тільки відновлення результатів в порівнянні з результатами 2019 року, а також підвищення показників.

Відновлення та позитивний тренд світового ринку у 2021–2023 роках обумовлений наступними ключовими факторами [9].

Зростання ВВП. Глобальний ВВП виріс на 5,9% у 2021 році, на 3,0% у 2022 та 2,6% у 2023 році [14].

Підвищення рівня інфляції. Рівень інфляції за статистичними даними зріс з 3,26% до 4,66% у 2021 році та до 8,63% у 2022. З 2023 інфляція почала зниження до 6,66%, що відповідає графікам падіння темпів зросту світового доходу роздрібною торгівлі у 2023 році.

Розвиток цифрових технологій. Тимчасові обмеження покупців у пересуванні у зв'язку з Covid19 значно прискорили розвиток електронної комерції. Глобальні доходи з мережі Інтернет зросли з 2,05 трлн дол. у 2019 році до 3,64 трлн дол. у 2023 році [5; 25]. Прогнозуються стабільні темпи зростання електронної роздрібною торгівлі і в наступних роках з середнім річним приростом у 14,4% [1]. Крім того, збільшилася кількість користувачів мережі Інтернет з 4,1 млрд у 2019 до 5,4 млрд у 2023 [8].

Покращення ланцюгів постачання. Пандемічні обмеження у 2020 році паралізували роботу складів, портів та транспорту. Виробництво товарів було частково призупинене. У 2021 та наступних роках карантинні обмеження були поліпшені, логістичні процеси – адаптовані [15]. Запроваджені заходи призвели до відновлення товарообороту та значною мірою вплинули на стрімкий

зріст світового доходу роздрібною торгівлі у 2021 році.

Для вимірювання частки загального доходу світової торгівлі серед країн світу були обрані держави, які входять до рейтингу 5 сильніших економік за рівнем ВВП [14; 24], а саме США, Китай, Німеччина, Японія та Індія. Крім того, для розуміння місця України на світовому ринку були додані дані вітчизняного товарообороту (Рис. 2).

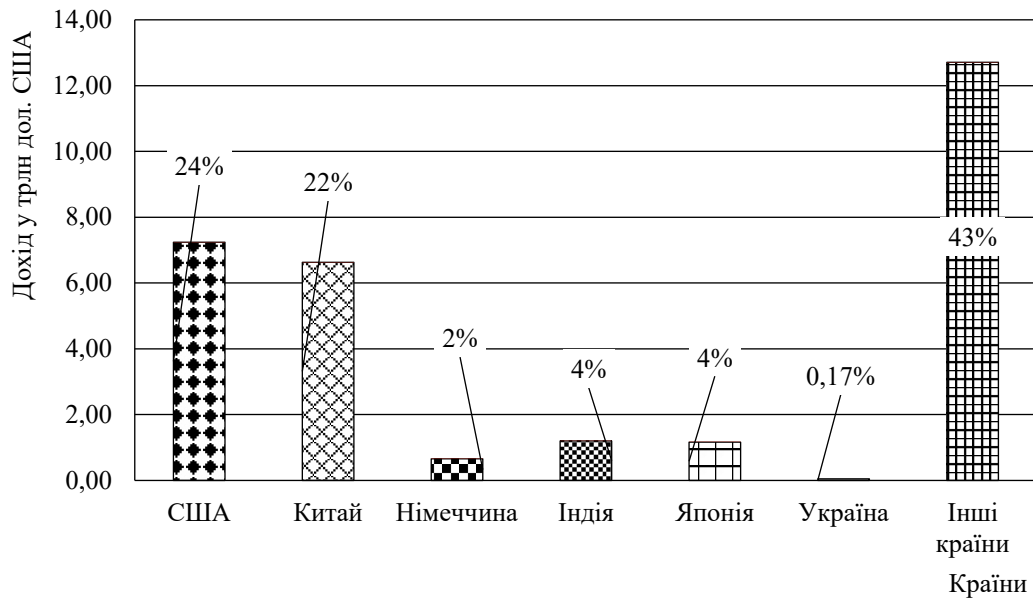
Рівень доходів роздрібною торгівлі США та Китаю мають значний вплив на загальний рівень доходів світової роздрібною торгівлі. Сумарно вищезазначені країни займають 46% від доходів усіх країн. Український ринок роздрібною торгівлі у значенні 0,17% (1,82 трлн грн або 49,18 млрд дол. США) є низьким за часткою світового товарообороту.

Проаналізуємо детальніше вітчизняний ринок роздрібною торгівлі (Рис. 3).

У 2023 році доходи роздрібною торгівлі збільшилися на 30,5% в порівнянні з 2022 роком та на 26,2%, порівнюючи з 2021. Середні темпи зростання з 2019 року по 2023 склали 14%. Станом на 3 квартал 2024 обсяги товарообороту становили 1,57 трлн, що перевищує показники 2022 та 2021 років і має достатню вірогідність перевищити показники 2023 року за кінцевим результатом року.

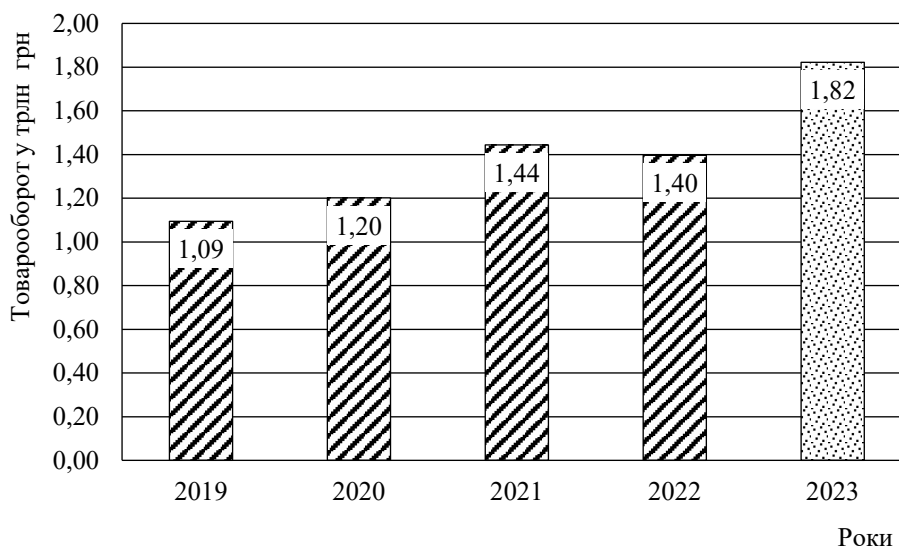
Сукупний дохід найбільших компаній роздрібною торгівлі України у 2023 році склав 457,32 млрд грн, що складає 25% від усього товарообороту за 2023 рік (Рис. 4).

Лідером з доходом 181,09 млрд грн став АТБ-маркет, який зайняв 40% ринку. Друге місце посіла Сільпо-Фуд з 84,73 млрд грн Найбільший чистий прибуток отримала РУШ (Eva) – 2,2 млрд грн, що входить до групи

Рис. 2. Частка сильніших країн за рівнем ВВП та України у світовому товарообороті

Джерело: систематизовано автором на основі [9]

Рис. 3. Динаміка вітчизняного товарообороту

Джерело: систематизовано автором на основі [18]

Ольвія. Компанія Омега (Varus) з цієї ж групи заробила 17,51 млрд грн доходу [10].

Розглянемо обсяги роздрібного товарообороту в контексті методів оплати серед юридичних осіб та порівняємо темпи відновлення [18].

Найбільш розповсюдженим методом оплати залишається готівка, яка станом на 2023 рік займає 49%. Частка продажу товарів через мережу Інтернет – 3%, що може вказувати на невикористаний потенціал роздрібної торгівлі у цифровому середовищі. 47% займають платіжні картки, що являють собою гібридну технологію, яка має фізичні та

цифрові компоненти, а отже забезпечує взаємодію між онлайн та офлайн середовищами.

Якщо порівнювати темпи відновлення з 2022 по 2023 рік, то найбільші темпи приросту займає продаж товарів за договорами банківського кредиту, що може бути обґрунтовано впливом фактору війни на економічну ситуацію в країні, який потребує більш поглибленого дослідження. Друге місце за темпами відновлення займають продажі через мережу Інтернет, а саме 72%. Це може свідчити про те, що підприємства роздрібної торгівлі, які використовують цифрові технології більш адаптовані до умов війни

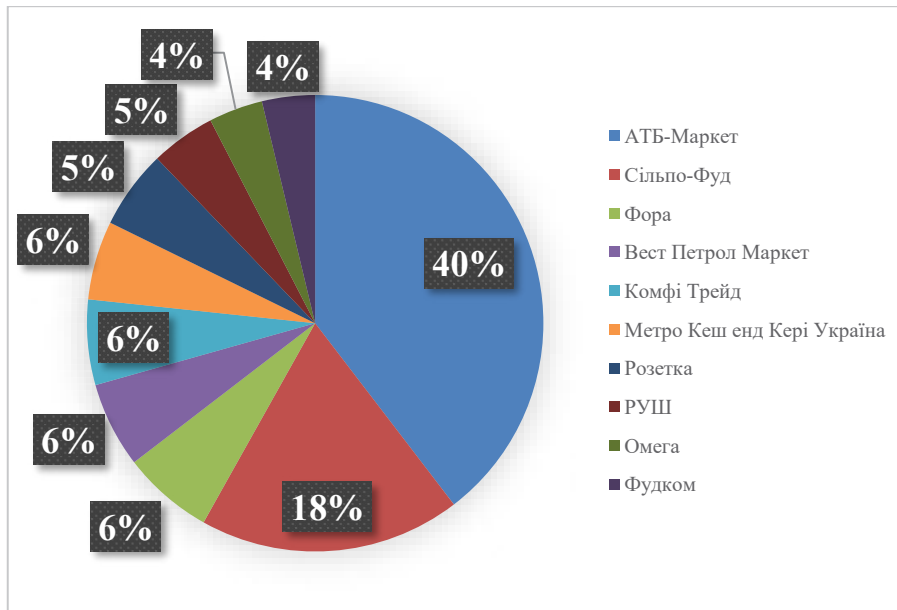

Рис. 4. Частка сукупного доходу найбільших підприємств роздрібної торгівлі

Джерело: систематизовано автором на основі [10]

і меншою мірою залежать від фізичного розташування точки продажу на відміну від традиційних підприємств торгівлі. Крім того, це може означати достатньо розвинену систему ланцюгів постачання до кінцевого споживача. На даний момент компанія Нова Пошта має найбільш розгалужену мережу відділень та поштоматів по всій Україні, кур'єрську доставку, а також інноваційні термінали. Це підвищує швидкість доставки та зручність купівлі товару через мережу Інтернет, оскільки відділення розташовуються на достатньо близькій відстані до місць проживання споживачів [22].

Таким чином, аналіз стану ринків роздрібної торгівлі показав, що світовий ринок продовжує зростання після Covid-19 і являється відносно незалежним від впливу війни в Україні та зменшених обсягів вітчизняного роздрібного товарообороту. Високі темпи зростання продажів через мережу Інтернет та за договорами банківського кредиту, падіння фінансових показників у 2022 році і початок відновлення у 2023 році потребують подальшого дослідження ринку роздрібної торгівлі у цифровому середовищі та дослідження впливу війни на ринок роздрібної.

З 2019 по 2023 рік ринок електронної комерції в Україні демонструє позитивні тенденції зростання та є стійким до зовнішніх факторів, таких як Covid-19 в 2020-2021 роках та початок повномасштабної війни з Росією у 2022 році (Рис. 5). У 2023 році товарооборот електронної торгівлі досяг рекордних значень в 182 млрд грн [13]. Середні темпи приросту

за 5 років склали 25%. За даними діджитал агентства Promodo, близько 10 мільйонів покупців в Україні купували товари онлайн з середнім чеком 1172 грн [7].

У порівнянні з загальним роздрібним товарооборотом за 2023 рік, частка електронної торгівлі складає 10%, що може вказувати на те, що потенціал цифрової роздрібної торгівлі розкритий не повністю, особливо в епоху цифрової трансформації. Для порівняння з країнами, де електронна комерція більш розвинена, в Китаї дана частка складає 46%, в Великобританії – 36%, у Південній Кореї – 32,3% [21].

Підприємства роздрібної торгівлі в цифровому середовищі поділяються на офлайн, онлайн та гібридні. Офлайн підприємства передбачають традиційну роздрібну торгівлю через фізичні точки продажу. Онлайн підприємства використовують сучасні цифрові технології, електронну комерцію. Гібридні підприємства мають змішаний формат, тобто поєднують традиційну роздрібну торгівлю та електронну комерцію [25; 27].

Проаналізуємо найбільш популярні та перспективні категорії товарів проданих товарів на маркетплейсі Prom.ua (Табл. 1).

Серед популярних товарів лідирують товари для дому та саду, що свідчить про значний інтерес до облаштування житла, ймовірно, через потребу адаптації до воєнних умов. Одяг та взуття, аксесуари та прикраси, техніка та електроніка також мають високий попит, відображаючи стабільний інтерес до базових потреб і технологій.

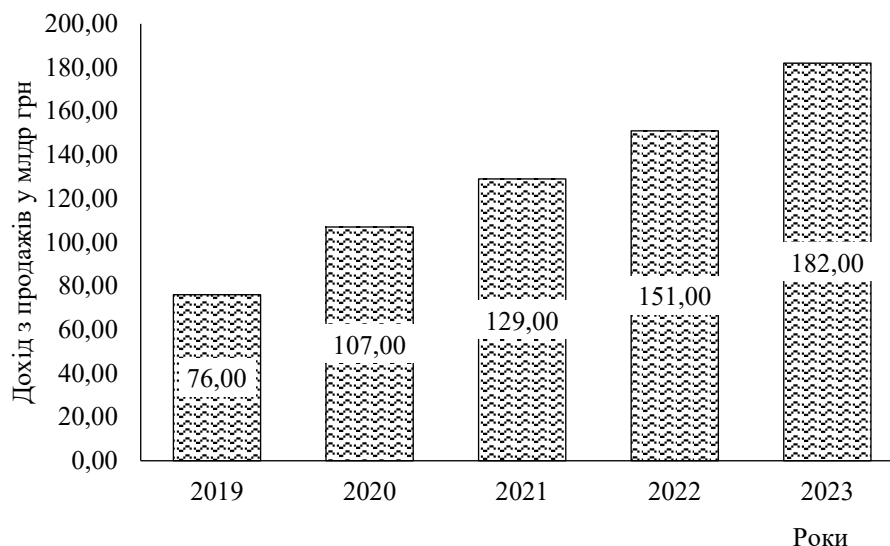

Рис. 5. Динаміка продажів електронної роздрібної торгівлі

Джерело: систематизовано автором на основі [7; 13]

Таблиця 1

Товарооборот популярних та перспективних товарів за 2023 рік

Категорія товарів	Кількість млн шт. за 2023	Темп приросту відносно 2022 року
Популярні товари		
Товари для дому та саду	5,7	36%
Одяг та взуття, аксесуари та прикраси	5,4	14%
Техніка та електроніка	4,9	15%
Товари для краси та здоров'я	4,7	23%
Авто-, мототовари	3,5	46%
Перспективні товари		
Комплектуючі для касок та бронезилетів	0,2	161%
Біодобавки	0,4	99%
Садові рослини і ґрунти	0,4	58%
Автозапчастини	1,4	51%
Парфумерія	0,4	50%

Джерело: систематизовано автором на основі [13]

Серед перспективних товарів виділяються комплектуючі для касок та бронезилетів з найвищим темпом приросту (161%), хоча їхня кількість залишається невеликою, що пов'язано з воєнними потребами. Біодобавки та парфумерія також показують значне зростання на 99% і 50% відповідно, що може вказувати на нішевий, але перспективний ринок. В цілому, кількість проданих товарів у 2023 року вища за 2022 рік, що відображає загальне зростання ринку, особливо в секторах, пов'язаних із базовими потребами.

Таким чином, роздрібна торгівля в цифровому середовищі є досить перспективною складовою роздрібною торгівлі з значним потенціалом розвитку та стабільно позитивних темпах зростання.

Порівнюючи дані товарообороту довоєнних та повоєнних років, маємо незначне падіння у 3% 2022 та відновлення на 30,5% у 2023 році. Однак, реальні наслідки падіння економіки в період повномасштабної агресії на ринок роздрібною торгівлі більш суттєві.

Повномасштабне вторгнення, розпочате в лютому 2022 року, спричинило значний негативний вплив на діяльність підприємств роздрібною торгівлі в Україні, що відобразилося у суттєвих людських, територіальних та економічних втратах. За оцінками експертів, станом на березень 2022 року загальні збитки економіки України перевищили 500 млрд дол. США, з яких 82 млрд дол. США припадають на втрати бізнесу, зокрема торговельного сектору [13]. Літній період 2022 року додав ще

понад 30 млрд дол. США до економічних втрат через руйнування інфраструктури та знищення підприємств [26].

Проаналізуємо ключові наслідки війни.

Девальвація гривні. Для аналізу динаміки курсу було обрано долар США, який займає найбільшу частку у 57% валютних резервів у світі [3]. Станом на грудень 2021 відношення курсу долара США до гривні було 27,21. У грудні 2023 року відношення курсу долара США до гривні склало 36,35 [16].

Закриття підприємств. За динамікою кількості суб'єктів господарювання у 2022 році значна кількість підприємств була змушена призупинити діяльність. Найбільше постраждали мікропідприємства, яких у 2022 було призупинено 36%. Крім того, була призупинена діяльність значної частки (17%) великих підприємств, що вплинуло на загальні показники галузі.

В якості доповнення була проведена оцінка майбутнього розвитку бізнес-ситуації підприємств роздрібною торгівлі (Рис. 6). До III кварталу 2024 року частка респондентів з відповіддю «досить важко передбачити» зменшувалася. З IV кварталу дана частка має тенденцію на зростання, що є негативним показником. Лише 1–4% підприємств вважають, що прогнозування бізнес-ситуації є «легким» або «помірно легким» [17].

Підвищення рівня споживчих цін. У 2022 рівень інфляції в Україні збільшився до 26,60%, що також вплинуло на зростання доходів у гривневому еквіваленті.

У 2023 ситуація з індексом споживчих цін значно покращилася, але з 2024 року повторно почався негативний тренд на збільшення інфляції [17].

Зміни в демографії. Лише за 2024 рік населення України скоротилося на 700-800 тисяч осіб за рахунок міграції та різниці між смертністю та народжуваністю. Всього за період 2022-2024 за даними ООН населення України скоротилося на 10 млн осіб, що на значно зменшує максимальний потенціал ринку роздрібною торгівлі [12; 23].

Виклики для цифрового ринку. Повномасштабне вторгнення Росії у 2022 році спричинило значний вплив на інтернет-ринок України, змінивши динаміку онлайн-продажів ритейлерів у першому півріччі. За даними Асоціації ритейлерів України (RAU), у березні обсяги замовлень на маркетплейсі Prom.ua скоротилися на 60% порівняно з 2021 роком через логістичні перебої та зниження купівельної спроможності [26].

Перспективи розвитку підприємств роздрібною торгівлі в умовах війни залежать від реалізації стратегій адаптації, державної та світової підтримки. Серед запропонованих заходів – розробка альтернативних логістичних шляхів, залучення фінансової допомоги через урядові програми кредитування зі зниженими ставками та міжнародні гранти, а також адаптація бізнес-моделей до змінених умов ринку шляхом упровадження цифрових технологій. Важливим напрямом є забезпечення безпеки активів і персоналу через страхування та спеціальні

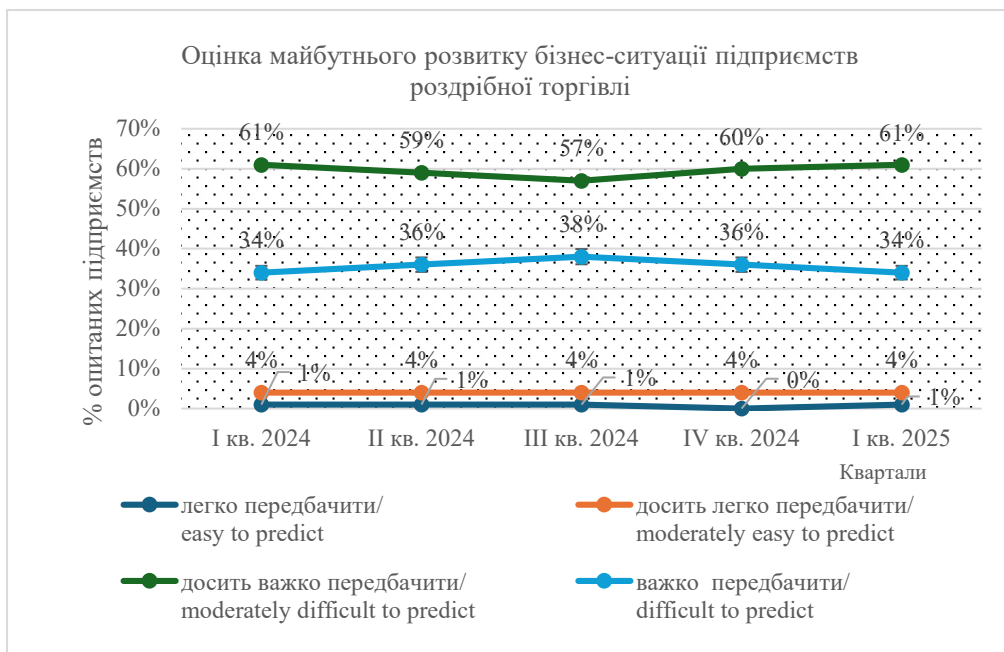

Рис. 6. Оцінка майбутнього розвитку бізнес-ситуації підприємств роздрібною торгівлі

Джерело: систематизовано автором на основі [17]

заходи захисту. Державна підтримка, зокрема у формі податкових пільг, спрощених процедур оподаткування та консультативної допомоги, відіграє ключову роль у стабілізації сектору роздрібної торгівлі [11].

Таким чином, війна суттєво ускладнила діяльність підприємств роздрібної торгівлі, спричинивши економічні, особливо для малого й середнього бізнесу. Перспективи розвитку підприємств базуються на комплексному підході, що поєднує гнучкість, інноваційність та співпрацю між бізнесом, державою і міжнародними партнерами, створюючи основу для відновлення та стійкості сектору в посткризовий період.

Висновки. Світовий ринок продовжує зростання після Covid-19 і являється відносно незалежним від впливу війни в Україні, адже за останні роки середній темп зросту доходу світової роздрібної торгівлі склав 4,3%, а у 2023 році дохід досяг найвищого показника в 29,65 трлн дол. США. У 2020 було падіння фінансових результатів у зв'язку з глобальною епідемією Covid-19, однак у 2021 році

спостерігаємо не тільки відновлення результатів, але й перевищення показників.

Повномасштабне вторгнення спричинило значний негативний вплив на діяльність підприємств роздрібної торгівлі в Україні, особливо для малого й середнього бізнесу. Однак, високі темпи зростання продажів через мережу Інтернет свідчать про адаптацію ринку до нових умов. Цифрова трансформація відіграє важливу роль у відновленні ринку роздрібної торгівлі. Однак, частка електронної торгівлі складає 10%, що може вказувати на невикористаний потенціал.

Перспективи розвитку підприємств роздрібної торгівлі базуються на комплексному підході, що поєднує гнучкість, інноваційність та співпрацю між бізнесом, державою і міжнародними партнерами. Створення основи для відновлення та стійкості сектору в посткризовий період є ключовим завданням для стабілізації галузі. Таким чином, попри виклики сьогодення, роздрібна торгівля в Україні демонструє здатність до відновлення та має потенціал для подальшого розвитку за умови ефективної адаптації.

Бібліографічний список

1. 2024 Ecommerce Size. Trade.gov. URL: <https://www.trade.gov/ecommerce-sales-size-forecast> (дата звернення: 06.03.2025).
2. Assessment of the impact of the war on micro-, small- and medium-sized enterprises in Ukraine. United Nations Development Programme in Ukraine, 2024. 84 p.
3. Dollar Dominance in the International Reserve System. IMF. URL: <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2024/06/11/dollar-dominance-in-the-international-reserve-system-an-update> (дата звернення: 06.03.2025).
4. E-commerce worldwide – statistics & facts. Statista.com. URL: <https://www.statista.com/topics/871/online-shopping/#topicOverview> (дата звернення: 04.03.2025).
5. Global Ecommerce Forecast & Growth Projections. Emarketer.com. URL: <https://www.emarketer.com/content/global-ecommerce-forecast-2022> (дата звернення: 02.02.2025).
6. Global inflation rate from 2000 to 2022. Statista.com. URL: <https://www.statista.com/statistics/256598/global-inflation-rate-compared-to-previous-year/> (дата звернення: 25.01.2025).
7. How Ukrainian eCommerce Survived 2023. Promodo.com. URL: <https://www.promodo.com/research/ukrainian-ecommerce-2023> (дата звернення: 07.03.2025).
8. Number of Internet Users Worldwide from 2005 to 2024. Statista.com. URL: <https://www.statista.com/statistics/273018/number-of-internet-users-worldwide/> (дата звернення: 17.05.2025).
9. Retail & Trade. Statista.com. URL: <https://www.statista.com/markets/423/retail-trade/> (дата звернення: 17.05.2025).
10. Retail leaders' revenue in Ukraine increased by 23%. Opendatabot.ua. URL: <https://opendatabot.ua/en/analytics/index-retail-2024> (дата звернення: 17.05.2025).
11. Trubei O., Hanechko I., Afanasyev K. Retail in Times of War: Resumption of Business Activity. *Scientia Fructuosa*. 2023. № 5. P. 89–106. URL: <https://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/1939/1785> (дата звернення: 06.03.2025).
12. Ukraine's population has fallen by 10 million since Russia's invasion. Reuters.com. URL: <https://www.reuters.com/world/europe/ukraines-population-has-fallen-by-10-million-since-russias-invasion-un-says-2024-10-22/> (дата звернення: 24.04.2025).
13. Ukrainians spent 182 billion hryvnias on online shopping in 2023. Evo.business. URL: <https://evo.business/ukra%D1%97nci-vitratili-182-mlrd-v-interneti-u-2023/> (дата звернення: 18.05.2025).
14. Global economic prospects, January 2025. Washington, DC: World Bank, 2025. DOI: <https://doi.org/10.1596/978-1-4648-2147-9>
15. Zhen Li, Wen Gu, Qingfeng Meng. The impact of COVID-19 on logistics and coping strategies: A literature review. *Regional Science Policy & Practice*. 2023. Vol. 15, № 5. P. 1768–1795. DOI: <https://doi.org/10.1111/rsp3.12665>

16. Архів валютних курсів. Minfin.com.ua. URL: <https://index.minfin.com.ua/exchange/archive/2023-12-01/> (дата звернення: 06.03.2025).
17. Внутрішня торгівля. Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/spr.htm (дата звернення: 06.03.2025).
18. Гирич С. Проблеми підприємств торгівлі в умовах воєнного стану та шляхи їх вирішення. *Економіка та суспільство*. 2024. № 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-79>
19. Городняк І., Гнатів Ю. Аналіз ринку роздрібної торгівлі України. *Економічний простір*. 2023. № 187. С. 49–54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/187-8>
20. У 2023 році оборот роздрібної торгівлі зріс на 31%. Skilky-skilky.info. URL: <https://skilky-skilky.info/u-2023-rotsi-oborot-rozdribnoi-torhivli-zris-na-31/> (дата звернення: 06.03.2025).
21. Козицька Г. Розвиток міжнародної електронної торгівлі в умовах діджиталізації економіки. *Економічний вісник*. 2021. № 2. С. 104–114. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2021/2/EV20212_103-114.pdf (дата звернення: 06.03.2025).
22. Нова Пошта. URL: <https://novaposhta.ua/> (дата звернення: 2025).
23. Вже навіть не 30 мільйонів. Unian.ua. URL: <https://www.unian.ua/society/skilki-lyudey-v-ukrajini-oleksandr-gladun-nazvav-kilkist-naseleण्या-ukrajini-12896442.html> (дата звернення: 26.01.2025).
24. Присяжнюк Н. Рейтинг 20 найбільших країн за ВВП у 2024 році. Liga.net. URL: <https://finance.liga.net/ua/infographic-of-the-day/infografica/reitynh-20-naibilshykh-krain-za-vvp-u-2024-rotsi> (дата звернення: 19.05.2025).
25. Слободяник А., Білич В., Лисий В., Дудковський Т. Стан цифрової сфери роздрібної інтернет-торгівлі. *Київський економічний науковий журнал*. 2024. № 8. С. 136–142.
26. Симоненко К. Вплив війни на інтернет-торгівлю. Rau.ua. URL: <https://rau.ua/novyni/vpliv-vijni-na-internet/> (дата звернення: 31.05.2025).
27. Янковець Т. Мобільні технології цифрового маркетингу в електронній комерції. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2024. № 2. С. 86–100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2024_2_7 (дата звернення: 06.03.2025).

References

1. 2024 Ecommerce Size. (2024). Trade.gov. Available at: <https://www.trade.gov/ecommerce-sales-size-forecast> (accessed March 6, 2025).
2. United Nations Development Programme in Ukraine. (2024). Assessment of the Impact of the War on Micro-, Small- and Medium-sized Enterprises in Ukraine. United Nations Development Programme in Ukraine.
3. IMF. (2024). Dollar Dominance in the International Reserve System. IMF. Available at: <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2024/06/11/dollar-dominance-in-the-international-reserve-system-an-update> (accessed March 6, 2025).
4. Statista. (2025). E-commerce Worldwide – Statistics & Facts. Statista. Available at: <https://www.statista.com/topics/871/online-shopping/#topicOverview> (accessed March 4, 2025).
5. Emarketer. (2022). Global Ecommerce Forecast & Growth Projections. Emarketer. Available at: <https://www.emarketer.com/content/global-ecommerce-forecast-2022> (accessed February 2, 2025).
6. Statista. (2025). Global Inflation Rate from 2000 to 2022. Statista. Available at: <https://www.statista.com/statistics/256598/global-inflation-rate-compared-to-previous-year/> (accessed January 25, 2025).
7. Promodo. (2024). How Ukrainian eCommerce Survived 2023. Promodo. Available at: <https://www.promodo.com/research/ukrainian-ecommerce-2023> (accessed March 7, 2025).
8. Statista. (2024). Number of Internet Users Worldwide from 2005 to 2024. Statista. Available at: <https://www.statista.com/statistics/273018/number-of-internet-users-worldwide/> (accessed May 17, 2025).
9. Statista. (2025). Retail & Trade. Statista. Available at: <https://www.statista.com/markets/423/retail-trade/> (accessed May 17, 2025).
10. Opendatabot. (2024). Retail Leaders' Revenue in Ukraine Increased by 23%. Opendatabot. Available at: <https://opendatabot.ua/en/analytics/index-retail-2024> (accessed May 17, 2025).
11. Trubei, O., Hanechko, I., & Afanasyev, K. (2023). Retail in Times of War: Resumption of Business Activity. *Scientia Fructuosa*, 5, 89–106. Available at: <https://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/1939/1785> (accessed March 6, 2025).
12. Reuters. (2024). Ukraine's Population Has Fallen by 10 Million Since Russia's Invasion. Reuters. Available at: <https://www.reuters.com/world/europe/ukraines-population-has-fallen-by-10-million-since-russias-invasion-un-says-2024-10-22/> (accessed April 24, 2025).
13. Evo.business. (2023). Ukrainians Spent 182 Billion Hryvnias on Online Shopping in 2023. Evo.business. Available at: <https://evo.business/ukra%D1%97nci-vitratili-182-mlrd-v-interneti-u-2023/> (accessed May 18, 2025).
14. World Bank. (2025). Global Economic Prospects, January 2025. Washington, DC: World Bank. DOI: <https://doi.org/10.1596/978-1-4648-2147-9>
15. Li, Z., Gu, W., & Meng, Q. (2023). The Impact of COVID-19 on Logistics and Coping Strategies: A Literature Review. *Regional Science Policy & Practice*, 15(5), 1768–1795. DOI: <https://doi.org/10.1111/rsp3.12665>

16. Minfin.com.ua. (2025). Arkhiv valiutnykh kursiv [Archive of Exchange Rates]. Minfin.com.ua. Available at: <https://index.minfin.com.ua/exchange/archive/2023-12-01/> (accessed March 6, 2025).
17. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. (2024). Vnutrishnia torhivlia [Internal Trade]. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Available at: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/spr.htm (accessed March 6, 2025).
18. Gyrych, S. (2024). Problems of Trading Enterprises Under Martial Law and Ways to Solve Them. *Economy and Society*, (59). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-79>
19. Horodnyak, I., & Hnativ, Y. (2023). Analysis of the Retail Trade Market of Ukraine. *Economic Space*, 187, 49–54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/187-8>
20. Skilky-skilky.info. (2024). U 2023 rotsi oborot rozdrubnoi torhivli zris na 31% [In 2023, Retail Turnover Increased by 31%]. Skilky-skilky.info. Available at: <https://skilky-skilky.info/u-2023-rotsi-oborot-rozdrubnoi-torhivli-zris-na-31/> (accessed March 6, 2025).
21. Kozytska, G. (2021). Development of International Electronic Trade in the Context of Digitalization of the Economy. *Economic Bulletin*, 2, 104–114. Available at: https://ev.nmu.org.ua/docs/2021/2/EV20212_103-114.pdf (accessed March 6, 2025).
22. Nova Poshta (2025). Nova Poshta. Available at: <https://novaposhta.ua/> (accessed 2025).
23. Unian.ua (2025). Vzhe navit ne 30 milioniv [Not Even 30 Million Anymore]. Unian.ua. Available at: <https://www.unian.ua/society/skilki-lyudey-v-ukrajini-oleksandr-gladun-nazvav-kilkist-naselennya-ukrajini-12896442.html> (accessed January 26, 2025).
24. Prysiazhnyuk, N. (2024). Ranking of the 20 Largest Countries by GDP in 2024. Liga.net. Available at: <https://finance.liga.net/ua/infographic-of-the-day/infografica/reitynh-20-naibilshykh-krain-za-vvp-u-2024-rotsi> (accessed May 19, 2025).
25. Slobodianik, A., Bilych, V., Lysy, V., & Dudkovsky, T. (2024). The State of the Digital Sphere of Online Retail Trade. *Kyiv Economic Scientific Journal*, 8, 136–142.
26. Symonenko, K. (2022). The Impact of War on Online Trade. Rau.ua. Available at: <https://rau.ua/novyni/vpliv-vijni-na-internet/> (accessed May 31, 2025).
27. Yankovets, T. (2024). Mobile Technologies of Digital Marketing in Electronic Commerce. *Foreign Trade: Economics, Finance, Law*, 2, 86–100. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2024_2_7 (accessed March 6, 2025).

Стаття надійшла до редакції 20.05.2025

Daniil Nikolaiev

Postgraduate Student,

State University of Trade and Economics

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-3911-5270>

FEATURES OF THE ACTIVITY AND DEVELOPMENT OF RETAIL ENTERPRISES IN THE DIGITAL ENVIRONMENT

This study explores the evolving features and trends of retail trade enterprises in Ukraine amid digitalization, economic challenges, and the ongoing military conflict. It examines how market leaders and other retailers adapt to a complex business environment, with Ukraine's retail market showing signs of gradual recovery. The research employs methods such as data analysis, synthesis, logical generalization, systemic, structural, and statistical analysis, complemented by graphical techniques. Data sources include scientific papers, marketing research outcomes, expert blogs on digital advertising, and official statistical information from online platforms. The study reviews the global retail market from 2019 to 2023, analyzing key influencing factors and positioning Ukraine's domestic retail market within this global context. It investigates the current dynamics of Ukraine's retail sector, including trade turnover structure and the financial performance of leading retailers. The increasing adoption of digital payment systems in trade transactions is evaluated, highlighting trends in their growing share. The electronic retail market's state is analyzed, identifying critical drivers of its development. The war's impact on the retail sector is assessed, pinpointing factors that will shape future growth. Despite supply chain disruptions and reduced consumer purchasing power, retailers show resilience through digital transformation, with e-commerce platforms and contactless payments surging. Data analytics and inventory optimization are increasingly utilized. The war has shifted demand toward essential goods, favoring larger retailers while smaller enterprises face challenges. Government support and international aid bolster recovery efforts, though logistical issues and inflation remain significant hurdles. Looking ahead, integrating artificial intelligence and automation in retail processes is expected to enhance operational efficiency and customer experiences, fostering cautious optimism for sustained sector growth in Ukraine's challenging environment.

Keywords: retail trade, retail, market analysis, domestic trade, digital technologies, digital environment, e-commerce.